

Kvalitetssikring av av konseptvalget (KS1)

Hensikt

Å sikre at konseptvalget av store statlige investeringsprosjekter undergis reell politisk styring.

Ideelt sett ønsker en at det konseptalternativet som blir valgt gir best ressursutnytting og verdiskaping for samfunnet. Konseptvalget er imidlertid en politisk beslutning. Kvalitetssikrers funksjon er begrenset til å sikre at Regjeringen har et solid underlag for eventuell beslutning om igangsetting av forprosjekt, etter innstilling fra fagdepartementet.

Hva utløser krav om kvalitetssikring

For prosjekter med en forventet kostnad på over 750 millioner kroner stilles det krav om ekstern kvalitetssikring. Unntatt er rene oppgraderingsprosjekter, hvor det åpenbart ikke finnes flere alternativer å velge mellom.

Grunnlag for kvalitetssikringen

Ansvarlig departement/fagetat skal ha utarbeidet en Konseptvalgutredning (KVU), Konseptuell løsning (KL) eller tilsvarende. Denne skal være strukturert med følgende kapitler:

- **Behovsanalyse** som kartlegger interessenter/aktører i en interessentanalyse og vurderer tiltakets relevans i forhold til samfunnets behov.
- **Strategikapittel** som med grunnlag i behovsanalysen definerer samfunns mål og effektmål for tiltaket. Vekt på konsistens, fravær av motsetninger, realisme og verifiserbarhet.
- **Overordnede krav** som sammenfatter betingelsene som skal oppfylles ved gjennomføringen av tiltaket. Kravene kan enten utledes fra samfunns- og effektmålene, eller være ikke-prosjektspesifikke samfunns mål (rammebetingelser for tiltaket). Fokus skal være på effekter og funksjoner, ikke på tekniske løsninger og detaljer.
- **Mulighetsstudie.** Behovene, målene og kravene skal til sammen definere et mulighetsrom. Det er viktig at tilnærmingen til dette ikke blir for snever.
- **Alternativanalyse** av nullalternativet og minst to andre konseptuelt ulike alternativer. Dersom nullalternativet har svært kort levetid, bør det

også utvikles et "null plus"-alternativ. For alle alternativene skal det være angitt resultatmål (innhold, kostnad, tid), usikkerhet og finansieringsplan. Det skal ha vært gjort en samfunnsøkonomisk analyse av alternativene.

- **Føringer for forprosjektfasen**, herunder gjennomføringsstrategi for valgt alternativ.

Kvalitetssikringens innhold

Kvalitetssikrer skal:

- Kontrollere de fire første kapitlene i KVU/KL med hensyn på indre konsistens og konsistens mellom kapitlene.
- Vurdere prosessen og anvendte metoder for kartlegging av mulighetsrommet, og gjøre en bedømmelse av hvorvidt den fulle bredden av muligheter framkommer.
- Vurdere om de oppgitte alternativene:
 - vil bidra til å nå angitte overordnede mål
 - tilfredsstillere kravene i kravkapitlet
 - fanger opp de konseptuelle aspekter som anses som de mest interessante og realistiske innenfor mulighetsrommet
- Utføre en usikkerhetsanalyse av investeringskostnadene etter mønster fra KS2, men med et presisjonsnivå tilpasset forstudiefasen. Gjøre beregninger av usikkerhet knyttet til løpende nytte- og kostnadsstrømmer.
- Utføre en samfunnsøkonomisk analyse, hvor forventningsverdiene fra usikkerhetsanalysen samt den stokastiske spredningen knyttet til de systematiske elementene, inngår som inngangsdata.
- Gi tilrådning om beslutningsstrategi.
- Gi en tilrådning om valg av alternativ, basert på prissatte og ikke-prissatte virkninger, sammenholdt med en vurdering av beslutningsfleksibilitet og realisme i finansieringsplanen.
- Vurdere gjennomføringsstrategien, og hvordan den identifiserte samfunnsøkonomiske nytten kan realiseres. Gi råd om hvilke elementer fra de foregående kapitlene som bør inngå i styringsdokumentet. Vurdere særskilt elementer en bør være oppmerksom på i et eierperspektiv.

Tidspunkt for kvalitetssikringen

På et så tidlig tidspunkt at det finnes en reell mulighet til å velge mellom alternativer.